

Asia C-233/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

13.4.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Consiglio di Stato (Italia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

7.4.2023

Valittajat:

Alphabet Inc.

Google LLC

Google Italy Srl

Vastapuoli:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Muut asianosaiset:

Enel X Italia Srl ja Enel X Way Srl

Pääasian kohde

Alphabet Inc:n, Google LLC:n ja Google Italy Srl:n (jäljempänä yhdessä Google) valitus Lazion alueellisen hallintotuomioistuimen (Tribunale amministrativo regionale del Lazio) tuomiosta, jolla tämä hylkäsi Googlen tekemän valituksen Autorità Garante della Concorrenza e del Mercaton (kilpailulainsäädännön noudattamista ja tasapuolista kilpailua Italiassa edistävä viranomainen; jäljempänä kilpailuviranomainen) päätöksestä. Kilpailuviranomainen katsoi, että Google oli syyllistynyt SEUT 102 artiklassa tarkoitettuun määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön, koska se ei ollut saattanut Android Auto -sovellustaan yhteensopivaksi Enel X Italia Srl:n (jäljempänä Enel X Italia) kehittämän sähköautojen latauspalvelusovelluksen kanssa, ja vaati siten Googlea lopettamaan

moititun väärinkäytön, osoitti sille sovellukseen liittyviä velvoitteita sekä määräsi rahamääräisen seuraamuksen.

Ennakkoratkaisupyyntö kohde ja oikeudellinen perusta

Consiglio di Stato viimeisenä oikeusasteena SEUT 267 artiklan perusteella esittämä ennakkoratkaisupyyntö, jolla pyydetään unionin tuomioistuimen tulkintaa SEUT 102 artiklassa tarkoitetun määräävän markkina-aseman väärinkäytön käsitteestä ja jossa pääpaino on merkityksellisten markkinoiden sekä sellaisten velvoitteiden määrittämisessä, joita on mahdollista asettaa yritykselle, jolla on määräävä markkina-asema yhdellä tai useimmilla digitaalisilla markkinoilla.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko SEUT 102 artiklassa tarkoitettua toimituksesta kieltäytymisen kohteena olleen tuotteen välttämättömyysvaatimusta tulkittava siten, että tuotteen saatavuus (tai pääsy siihen) on välttämätöntä tietyn toiminnan harjoittamiseksi lähimarkkinoilla, vai riittääkö, että tuotteen saatavuus on välttämätöntä sitä pyytäneen yrityksen tarjoamien tavaroiden tai palveluiden käytön helpottamiseksi etenkin silloin, kun toimituksesta kieltäytymisen kohteena olleen tuotteen olennaisena tehtävänä on helpottaa ja sujuvoittaa jo käytössä olevien tavaroiden tai palvelujen käyttöä?
- 2) Jos yrityksen menettely luonnehditaan toimituksesta kieltäytymiseksi, voidaan SEUT 102 artiklassa tarkoitettuna väärinkäyttönä pitää tilanteita, joissa tuotetta ei pyynnöstä huolimatta ole saatu ja joissa i) tuotteen saamista pyytänyt yritys toimii jo markkinoilla ja on jatkanut laajentumistaan näillä markkinoilla oletetun väärinkäytön ajan ja ii) tuotteen saamista pyytäneen yrityksen kanssa kilpailevat toimijat ovat jatkaneet toimintaansa markkinoilla?
- 3) Jos väärinkäyttöä on oletetusti välttämättömän tavaran tai palvelun saannin tai niihin pääsyn epäminen, onko SEUT 102 artiklaa tulkittava siten, että se, ettei tavaraa tai palvelua ole toimituspyynnön tekohetkellä saatavilla, on otettava huomioon epäamisen objektiivisena perusteena, vai onko kilpailuviranomainen velvollinen vähintäänkin selvittämään objektiivisten seikkojen perusteella, kuinka paljon aikaa määräävässä markkina-asemassa oleva yritys tarvitsee pyydetyn tavaran tai palvelun kehittämiseen, vai voidaanko määräävässä asemassa olevaa yritystä vaatia ilmoittamaan pääsyä pyytäneelle tuotteen kehittämiseen vaadittava aika, kun otetaan huomioon yrityksen vastuu markkinoilla?
- 4) Onko SEUT-sopimuksen 102 artiklaa tulkittava siten, että määräävässä markkina-asemassa oleva yritys, jolla on määräysvalta digitaalisessa alustassa, voidaan velvoittaa mukauttamaan tuotteitaan tai kehittämään uusia, jotta niitä pyytävät voivat saada niitä? Onko määräävässä asemassa olevan yrityksen otettava tällöin huomioon markkinoiden yleiset tarpeet tai välttämättöminä

pidettäviä tuotantopanoksia pyytävän yksittäisen yrityksen tarpeet, vai onko tällaisen yrityksen vähintäänkin vahvistettava etukäteen sille osoitettujen pyyntöjen käsittelyä ja tärkeysjärjestykseen laittamista koskevat objektiiviset perusteet markkinoilla saamansa erityisen vastuun vuoksi?

5) Jos väärinkäyttöä on oletetusti välttämättömän tavaran tai palvelun saannin tai niihin pääsyn epääminen, onko SEUT 102 artiklaa tulkittava siten, että kilpailuviranomaisen on etukäteen määritettävä ja yksilöitävä väärinkäytön kohteena olevat tuotantoketjun loppupään merkitykselliset markkinat, ja voiko kyseessä tällöin olla myös pelkästään potentiaaliset markkinat?

Unionin oikeuden säännökset ja oikeuskäytäntö, joihin viitataan

SEUT 102 artikla

Tuomio 17.9.2007, Microsoft, T-201/04.

Tuomio 26.11.1998, Bronner, C-7/97.

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Google Italy Srl on Google LLC:n italialainen tytäryritys – jälkimmäinen puolestaan kuuluu Alphabet Inc:hen – ja toimii lähinnä palveluiden tarjoajana muille Google-konserniin kuuluville yrityksille.
- 2 Google on kehittänyt Android-mobiililaitteille open source -käyttöjärjestelmän, joka on saatavilla ilmaiseksi ja jota kuka tahansa voi muokata tarvitsematta siihen lupaa. Google on kehittänyt myös autojen infotainment-järjestelmien integroidun käyttöjärjestelmän Android Automotive OS:n, joka on niin ikään saatavilla ilmaiseksi open source -lisenssillä.
- 3 Google julkaisi vuonna 2015 Android-käyttöjärjestelmää käyttävien mobiililaitteiden Android Auto -sovelluksen, jonka avulla käyttäjät voivat käyttää älypuhelimessaan olevia sovelluksia auton sisäänrakennetun näyttöruudun välityksellä.
- 4 Kun otetaan huomioon kunkin sovelluksen yhteensopivuuden varmistamiseen Android Auto -sovelluksen kanssa tarvittava aika ja kustannukset, Google valmistelee lukuisten sovellusten esiversioita, joiden avulla kolmannet ohjelmistojen kehittäjät voivat tuottaa omia Android Auto -sovelluksen kanssa yhteensopivia sovellusversioita. Google on joissakin tapauksissa antanut ohjelmistojen kehittäjille mahdollisuuden tuottaa mukautettuja sovelluksia, jotka on kehitetty yhteensopiviksi Android Auto -sovelluksen kanssa ennalta määrättyjen esiversioiden puuttuessa.
- 5 Edellä mainitut esiversiot olivat vuoden 2018 lopulla saatavilla ainoastaan media- ja viestintäsovelluksille. Google on kehittänyt lisäksi Android Auto -sovelluksen

kanssa yhteensopivia versioita omista kartta- ja navigointisovelluksistaan (esim. Google Maps ja Waze).

- 6 Enel X Italia Srl (jäljempänä Enel X) tarjoaa sähköajoneuvojen latauspalveluja, ja Enel-konserni hallinnoi yli 60:tä prosenttia Italiassa käytössä olevista latausasemista.
- 7 Enel X julkaisi toukokuussa 2018 JuicePass-sovelluksen, joka tarjoaa erilaisia toimintoja sähköajoneuvojen lataamiseen ja jonka avulla latausasemia voi etenkin hakea ja varata kartalta: Google Mapsissa tai Apple Mapsissa on mahdollista siirtyä valittuun latausasemaan sekä käynnistää, keskeyttää tai seurata latausistuntoa sekä maksaa siitä. JuicePass sopii Android-älypuhelimien käyttäjille, ja sen voi ladata Google Playsta.
- 8 Enel X kehotti syyskuussa 2018 ja sen jälkeisinä kuukausina Googlea saattamaan JuicePass-sovelluksen yhteensopivaksi Android Auto -sovelluksen kanssa. Google hylkäsi kehotuksen ja painotti, että media- ja viestintäsovellukset olivat ainoita Android Auto -sovelluksen kanssa yhteensopivia kolmansien sovelluksia ja että JuicePassia ei voitu julkaista Android Auto -sovelluksessa turvallisuussyistä ja koska pyydettyyn kehitystyöhön oli syytä ohjata varoja järkevästi.
- 9 Enel X teki 12.2.2019 kilpailuviranomaiselle ilmoituksen, jossa se väitti, että Googlen käyttäytyminen merkitsi SEUT 102 artiklan rikkomista, kun se esti perusteettomasti JuicePass-sovelluksen toimimisen Android Auto -sovelluksen kanssa.
- 10 Kilpailuviranomaisen käynnistettyä menettelyn Google julkaisi 15.10.2020 esiversion kehittääkseen Android Auto -sovelluksen kanssa yhteensopivat sähköautojen lataamiseen tarkoitetut beetasovellukset.
- 11 Kilpailuviranomainen totesi 27.4.2021 antamassaan päätöksessä, että Googlen menettely, jolla estettiin Enel X:n kehittämän JuicePass-sovelluksen julkaisu Android Auto -alustalla ja viivästyttiin sitä, merkitsi SEUT 102 artiklassa tarkoitettua määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, ja vaati Googlea muun muassa: i) lopettamaan moititun kilpailua vääristävän menettelyn, myös vastaisuudessa; ii) julkaisemaan sähköautojen lataamiseen tarkoitetun sovelluksen kehittämisessä tarvittavan lopullisen esiversion; iii) käynnistämään Enel X:n olennaisina pitämien lopullisesta esiversiosta puuttuvien toimintojen kehittämisen. Kilpailuviranomainen määräsi lisäksi yhteisvastuullisesti Alphabet Inc:lle, Google LLC:lle ja Google Italy Srl:lle yhteensä 102 084 433, 91 euron hallinnollisen seuraamuksen.
- 12 Valittajayritykset valittivat päätöksestä Lazion alueelliseen hallintotuomioistuimeen, joka hylkäsi valituksen kokonaisuudessaan.
- 13 Valittajayritykset valittivat päätöksestä ylimpään hallinto-oikeuteen.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 14 Kilpailuviranomainen toteaa, että Googlen käyttäytyminen on olennainen kysymys kilpailun ja markkinoiden dynamiikan varmistamisen kannalta, koska Googllella on määräävä markkina-asema ja keskeinen rooli siinä, että ammattikäyttäjät (tässä tapauksessa ohjelmistojen kehittäjät) tavoittavat loppukäyttäjät. Android Auto -alustalla julkaistavien sovellusten typologiat ja erityisominaisuudet sekä tarvittavien ohjelmointityökalujen määrittelyyn ja käyttöönottoon tarvittava aika ovat näet yksinomaan Googlen määritettävissä.
- 15 Kilpailuviranomaisen mukaan on olemassa kilpailualue, johon kuuluvat sekä Google Maps (ja muut navigointisovellukset) että Enel X Italian sovellus (sekä muut sähköiseen lataukseen liittyvät palvelusovellukset), sillä molemmat sovellukset tarjoavat latausasemien haku- ja navigointipalveluja (todellinen kilpailu), ja tämän lisäksi Enel X Italian sovellus tarjoaa uusia toimintoja, jotka saatetaan tulevaisuudessa integroida Google Mapsiin (potentiaalinen kilpailu). Enel X Italian sovellus ja Google Maps kilpailevat mahdollisesti myös käyttäjistä ja käyttäjien synnyttämistä tiedoista.
- 16 Googlen käyttäytymistä, jolla estettiin perusteettomasti Enel X:n sovelluksen toimiminen Android -järjestelmässä ja viivästytettiin sitä, on edellä esitetyistä syistä pidettävä kilpailuviranomaisen mukaan yhteentoimivuuden estämisenä (sopimuksen teosta kieltäytyminen), joka merkitsee tasapuolisten kilpailuedellytysten periaatteen (level playing field) loukkaamista siten, että Googlen omistama sovellus saa perusteettoman etulyöntiaseman sen kilpailijan Enel X Italian sovellukseen nähden.
- 17 Google kiisti ensinnäkin valituksenalaisessa tuomiossa ja kilpailuviranomaisen päätöksessä todetun toimitusvelvoitteensa. Etenkin 17.9.2007 annettussa tuomiossa Microsoft (T-201/04) mainitut kumulatiiviset edellytykset eivät sen mukaan täyty, eli edellytysten mukaan i) toimitusvelvoite koskee tavaraa tai palvelua, joka on välttämätön tietyn toiminnan harjoittamiseksi lähimarkkinoilla; ii) toimituksesta kieltäytymisellä estetään kaikenlainen toimiva kilpailu lähimarkkinoilla; iii) kieltäytymisellä estetään uuden tuotteen pääsy markkinoille.
- 18 Kilpailuviranomainen ei Googlen mukaan laatinut selvitystä tavaroiden tai palvelujen välttämättömyydestä. Android Auto -sovellukseen pääsyn epääminen ei myöskään estänyt JuicePass-sovelluksen toimintaa (sovellusta voitiin käyttää esimerkiksi imukupilla ajoneuvoon kiinnitetyssä älypuhelimessa) eikä todellista kilpailua sähköajoneuvojen lataussovellusten alalla, mistä on todisteena JuicePassin merkittävä kasvu ja muiden vastaavien sovellusten saanti Italiassa.
- 19 Google väittää toiseksi, että sen menettely oli tarkoituksenmukaista ja oikeutettua, kun otetaan huomioon: i) tarve kehittää sovellettavien turvavaatimusten mukainen uusi esiversio Android Auto -sovelluksen käyttämiseksi (sitä ei ollut vielä kehitetty toimituspyyntöä esitettäessä) sekä se, että käytännössä oli mahdoton kehittää tähän tarkoitukseen räätälöityä sovellusta; ii) Google kehitti

kohtuullisessa ajassa esiversion covid-19-pandemian aiheuttamista vaikeuksista huolimatta; iii) kilpailuviranomainen ei pitänyt Googlen kehitystyöhön käyttämää aikaa kohtuuttomana.

- 20 Kolmanneksi Google kiisti kilpailuviranomaisen tekemän määritelmän kahdesta tuotantoketjun alkupään markkinasta, joilla Googllella katsottiin olevan määräävä markkina-asema. Näitä ovat markkinat, joilla myönnetään älykkäiden mobiililaitteiden käyttöjärjestelmien lisenssejä ja joilla Google toimii Android-käyttöjärjestelmän välityksellä, sekä Android-sovellusten myyntiportaali-markkinat (Android app store), joilla Google toimii Google Playn välityksellä. Kilpailuviranomaisen olisi Googlen mukaan pitänyt määrittää merkityksellisiksi markkinoiksi muut kuin ne, joilla Android Auto toimii, ja näyttää toteen sovelluksen määräävä asema näillä markkinoilla.
- 21 Google huomautti neljänneksi, että valituksenalaisessa päätöksessä ei edes määritellä merkityksellisiä tuotantoketjun loppupään markkinoita vaan ainoastaan ”kilpailualue”, jolla navigointisovellukset kilpailevat sähköautojen lataussovellusten kanssa, eikä päätöksessä käsitellä näiden kahden erityyppisen sovelluksen kysynnän ja tarjonnan mahdollista keskinäistä korvattavuutta.
- 22 Viidenneksi Google kiisti Google Mapsin ja JuicePassin välisen kilpailuyhteyden: i) todellisen kilpailun kannalta kyseenalaistamalla kahden sovelluksen keskinäisen korvattavuuden latausasemien hakutoiminnon osalta, sillä kyse ei ole kilpailevista vaan toisiaan täydentävistä palveluista; ii) potentiaalisen kilpailun kannalta, sillä Googlen mukaan oikeuskäytännössä määriteltyjen kriteereiden perusteella ei voida esittää riittävää näyttöä siitä, että sähköautojen lataamisen varaus- ja maksutoiminnot integroidaan tulevaisuudessa Google Mapiin (Android Auto -sovelluksessa); iii) viittaamalla Google Mapsin ja JuicePassin avulla sähköautojen latauspalvelujen käyttäjistä kerättyihin tietoihin, sillä mainitut kaksi sovellusta ovat erityyppisiä.
- 23 Kuudenneksi Google riitautti Italian sovellettavan lainsäädännön nojalla kilpailuviranomaisen sille määräämän seuraamuksen määrän.
- 24 Kilpailuviranomainen vastasi, että kilpailun varmistamista digitaalisilla markkinoilla koskevat tavoitteet edellyttävät markkinoiden ominaispiirteiden ja dynaamisuuden sekä erityisesti seuraavien seikkojen huomioon ottamista: i) vertikaalisesti integroitujen digitaalisten alustojen tapauksessa operaattori voi käyttää määräävää markkina-asemaansa tuotantoketjun alkupään markkinoilla varmistaakseen hallitsevan asemaansa tuotantoketjun loppupään markkinoilla sekä niihin liittyvillä tai syntyneillä olevilla markkinoilla; ii) tietynä ajankohtana omaksuttu menettely saattaa vaikuttaa niiden markkinoiden kehitykseen ja kilpailudynamiikkaan, joilla menettely omaksutaan; iii) digitaalisten markkinoiden toimijoiden toteuttama tarjonnan laajentaminen johtaa siihen, että niihin palveluihin ja tavaroihin, jotka aiemmin katsottiin kuuluviksi erillisille markkinoille, alkaa kohdistua vastavuoroista kilpailupainetta tai että jo käytössä oleviin tuotteisiin liitetään uusia toimintoja, joita ei aiemmin pidetty

vertailukelpoisina, kuten yhä useammin on nähtävissä digitaalisen alustan useille käyttäjryhmille suunnatuissa palveluissa ja tavaroissa.

- 25 Kilpailun tehokkaan turvaamisen ja kuluttajien entistä laajempien valinnanmahdollisuuksien varmistamiseksi olisi siten tarpeen kartoittaa kehittyville markkinoille tai tuleville markkinoille syntyviä kilpailualueita, joilla sovellettaisiin nykyistä joustavammin alalla perinteisesti sovellettuja oikeudellisen logiikan perusteita.
- 26 Enel X korosti, että Googlen menettelyyn, jota kilpailuviranomainen piti kieltäytymisenä sopimuksen teosta, liittyy tosiseikkoja, jotka eroavat Googlen mainitsemassa oikeuskäytännössä tarkastelluista sopimuksesta kieltäytymistä koskeneista tapauksista, sillä kyseisessä oikeuskäytännössä viitataan digitaalisesta asiayhteydestä poikkeavaan taloudelliseen yhteyteen.
- 27 Käsiteltävässä asiassa ei näet Enel X:n mukaan ole kyse sopimuksen tekemisestä vaan kattavan yhteentoimivuuden takaamisesta Enel X:n tuotteen ja Googlen kehittämän open source -käyttöjärjestelmän välillä, sillä Enel X:n tuotteen menestyminen riippuu etenkin kuluttajien mahdollisuudesta käyttää yritysten kehittämiä sovelluksia.
- 28 Suunnitellessaan oman Android Auto -tuotteensa siten, että se esti kattavan yhteensopivuuden latauspalvelusovellusten kanssa, Google loukkasi tasapuolisten kilpailuedellytysten periaatetta (level playing field) estäessään Enel X:ää kehittämästä Android Autoa varten JuicePass-sovellusta Google Mapsin sovelluksen toimintoihin rinnastettavissa olevin toiminnoin ja ottamasta käyttöön Google Mapsin tarjoamasta toiminnosta poikkeavia uusia toimintoja, tai asettaessaan JuicePassin käytölle edellytyksiä (älypuhelimessa auton moottorin ollessa sammutettuna jne.), jotka estäisivät sen menestymisen kuluttajien keskuudessa.
- 29 Vaikka Googlella on oikeus määrittää julkaisuajat, -ehdot ja -menettelyt, oikeus ei voi ulottua niin pitkälle, että se estää jatkuvasti ilman päteviä ja objektiivisia syitä innovoinnin ja teknisen kehitystyön kuluttajien vahingoksi, sillä on olemassa huomattava riski, että digitaalisilla markkinoilla voittanut tuote saa määräävän osuuden markkinoista tai haltuunsa koko markkinat hyvin nopeassa ajassa.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

- 30 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuim huomauttaa, että SEUT 102 artiklassa ei määritellä väärinkäyttöä, vaan se esitetään yleisenä oikeudellisena käsitteenä, ja että mainitussa artiklassa luetellut tapaukset ovat ainoastaan esimerkinomaisia eivätkä kata tyhjentävästi unionin lainsäädännöllä kiellettyjä määräävän markkina-aseman väärinkäytön muotoja. Säännöstä tulkitsevien tehtävänä on siten ottaa huomioon viitekehyksenä toimivalle taloudelliselle tilanteelle ominaiset piirteet käsiteltävän asian kaltaisten digitaalisten markkinoiden yhteydessä.

- 31 Kun otetaan huomioon Googlen käyttäytymisen mahdolliset vaikutukset talouden alaan, jolla se toimii, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan menettelyä voidaan abstraktisti pitää SEUT 102 artiklan vastaisena väärinkäyttöön rinnastettavana toimituksesta kieltäytymisenä, ja tätä se perustelee seuraavilla syillä.
- 32 Google on ensinnäkin määrävässä asemassa Androidin ja Google Playn muodostamilla markkinoilla, sillä Android Auto on Android-järjestelmää autojen infotainment-järjestelmän kanssa käytävä sovellus.
- 33 Android Autoon pääsy on toiseksi ”välttämätöntä”, jotta Enel X:n kaltainen operaattori voisi tarjota loppukäyttäjille helppokäyttöisiä ja turvallisia ajon aikana käytettäviä sovelluksia, sillä (sähköautojen lataamiseen) käytettävä sovellus liittyy kiinteästi – joko pysäköidyn tai liikkeessä olevan – henkilöauton käyttöön, jonka erityinen täydennys Android Auto on, kun otetaan huomioon, että Android Autossa on autonvalmistajien kehittämiä sovelluksia. Välttämättömyyden käsitettä olisi Android Auton ominaisuuksien ja erityisten toimintojen sekä nopean digitaalisen kehityksen vuoksi tulkittava väljemmin siten, että ”välttämättöminä” olisi pidettävä tavaroita tai palveluja, jotka on alun perin tarkoitettu jo käytössä olevien tuotteiden käytön helpottamiseen.
- 34 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa kolmanneksi, että Googlen menettely saattaa johtaa kilpailun loppumiseen digitaalimarkkinoilla ja että jos JuicePass-sovellukselta olisi lopullisesti evätty pääsy Android Auto -sovellukseen, kuluttajat olisivat menettäneet kiinnostuksensa JuicePass-sovellukseen. Tässä mielessä moitittu käyttäytyminen saattaa estää käyttäjiä käyttämästä ”parempaa” tuotetta, jolle on potentiaalista kysyntää. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei toisaalta asian erityisyyden valossa ja asiakirja-aineiston perusteella pidä mahdottomana, että nykyisin käytössä olevaan Google Mapsin tapaiseen ”yleiseen” sovellukseen voidaan liittää JuicePass -sovelluksen ”erityisiä” toimintoja.
- 35 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa neljänneksi, että Googlen kieltäytymistä ei voida perustella tosiasiallisilla objektiivisilla syillä, sillä teknisen ratkaisun toteutukseen vaadittavan ajankin huomioon ottaen kyse on lähinnä Googlen yritysvalinnoista, joiden varalta välttämättömiin resursseihin, joita vain Google voi tarjota, pääsyä pyytävillä ei ole lainkaan suoja- tai vuorovaikutuskeinoja määrävässä asemassa olevaa yritystä vastaan. Alan ominaispiirteiden ja Googlen markkinavoiman vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pitää mahdollisena tulkintaa, jonka mukaan määrävässä asemassa oleva yritys on erityisen vastuunsa perusteella velvoitettava vahvistamaan etukäteen pyyntöjen käsittelyn objektiiviset perusteet sekä niihin vastaamiseen keskimäärin tarvittava aika.
- 36 Viidenneksi sama tuomioistuin huomauttaa, että tuotantoketjun loppupään markkinoiden määrittelyssä ei pidä sivuuttaa Android Auton -sovelluksen asiayhteyden erityisyyttä ja sovelluksen ominaispiirteitä, sillä sovelluksella

pyritään tekemään jo käytössä olevista tuotteista entistä käyttäjäystävällisempiä, joten siihen voidaan tehokkuuden nimissä liittää Google Mapsin kaltaisia sovelluksia. Oikeuskäytännön mukaan perusteluksi riittää, että tuotantoketjun loppupäässä ”voidaan yksilöidä potentiaaliset, jopa hypoteettiset, markkinat” (tuomio 17.9.2007, T-201/04, Microsoft, EU:T:2007:289). Tuotantoketjun loppupään markkinoiden – jotka perinteisten kriteerien mukaan rajataan alueeksi, jolla kysyntä ja tarjonta kohtaavat ja jolla hinta määräytyy – määrittäminen ei toisaalta ole täysin sopusoinnussa mainittujen talousmallien erityispiirteiden kanssa, kun tavaran tai palvelun käyttäjä ei maksa hintavastiketta, ja näin myös silloin, kun kilpailuviranomainen on suunnitellut käyttäjien ja käyttäjien tuottamien tietojen kilpailualueita.

- 37 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo edellä mainituista syistä, että valittajan mainitsema oikeuskäytäntö (kuten tuomio 26.11.1998, Bronner, C-7/97, EU:C:1998:569), jossa esitetään sopimuksen teosta kieltäytymistä koskevat vakiintuneet periaatteet, ei ole välittömästi sovellettavissa käsiteltävään asiaan, joka liittyy digitaalisten markkinoiden toiminnalle ominaiseen taloudelliseen asiayhteyteen. Näin voidaan oikeuttaa vakiintuneiden periaatteiden väljä tulkinta, jolla mahdollistetaan SEUT 102 artiklan käytännön soveltaminen tämän määräyksen hengen mukaisesti.

TYÖASIAKIRJA